

wobec Hitlera i jego polityki, przy czym postawa ta nie uchroniła socjaldemokracji od rozwiązania i prześladowania ze strony faszyzmu niemieckiego.

Podkreśla się także, że w przemówieniu Ollenhauera nie występowało ani razu słowo „robotnik“ czy „interesy robotników“.

Wkrótce po tym przemówieniu odbyła się konferencja w cztery oczy między Adenauerem i Ollenhauerem, której treść nie jest dotąd znana.

Różne. Nowym Wysokim Komisarzem Wielkiej Brytanii w Niemczech zachodnich mianowany został Hoyer Millar. — W sejmie związkowym w Bonn przemawiał w tym samym dniu, co i Ollenhauer — po angielsku — przewodniczący amerykańskiej Izby Reprezentantów, Joseph W. Martin. Przemówienie to poprzedziła

wizyta Martina u Alfreda Kruppa v. Bohlen und Halbach, w czasie której omawiano rolę koncernu Kruppa w remilitaryzacji Niemiec zachodnich. — W wyborach komunalnych w Wirtembergii-Badenii chrześcijańska demokracja, która w wyborach do sejmiku związkowego uzyskała tam 52,4% głosów — zdobyła tylko 23% głosów. Także w wyborach do rady obywatelskiej Hamburga partia Adenauera poniosła dotkliwie straty w porównaniu z wyborami z 6 września. — Jak podaje hamburskie czasopismo *Der Spiegel*, każdy mandat posła adenauerowskiej CDU/CSU w bońskim sejmie związkowym kosztował 100 000 marek z funduszu wyborczego. Stąd wynika, że wprowadzenie 244 posłów chrześcijańskodemokratycznych do sejmiku związkowego kosztowało 25 milionów marek.

Andrzej Józef Kamiński

ZYCIE GOSPODARCZE

Komunikat Gł. Urzędu Statystycznego NRD o wykonaniu planu gospodarczego w III kwartale 1953 r. W dziedzinie przemysłu cała produkcja brutto wykonana została w 99,7%. W zestawieniu z takim samym okresem ub. roku produkcja podniosła się na 114%. Państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe wykonały plan w 100,7%, podnosząc ją, w porównaniu z rokiem zeszłym, na 114,7%. Prywatne przedsiębiorstwa przemysłowe podniosły produkcję, w porównaniu z r. 1952, na 110,7%.

Komunikat wymienia osiągnięcia poszczególnych dziedzin przemysłu, biorąc za podstawę porównawczą 100 w III kwartale 1952 r. M. i. wydobycie węgla wyniosło procentowo 107, rudy żelaznej 163, produkcja walcówki stalowej 104, maszyn rolniczych 147, urządzeń dla przemysłu lekkiego 126, mebli 144, jedwabiu sztucznego 109.

Następnie komunikat ilustruje wzrost produkcji artykułów masowego użycia w pierwszym miesiącu nowego kursu, mianowicie we wrześniu. Wzrost podano w stosunku do lipca rb. M. in. produkcja

mięsa wyniosła procentowo 106, artykułów żywnościowych różnego rodzaju 113, spirytusu 136; połowy ryb osiągnęły 132.

W porównaniu z r. ub. wydajność pracy robotników, zatrudnionych w najważniejszych przedsiębiorstwach państwowych, wzrosła o 9,7%. Ogólna liczba zatrudnionych podniosła się o 2,6%, robotników zatrudnionych w produkcji — o 3,3%. Jednocześnie zarobek ich osiągnął średnio 109,4%.

Na odcinku rolnictwa notuje się zadowalające wyniki w zbiorze zboża, dobre w zbiorze okopowych i pasz. Umiejętnie zorganizowano i pomyślnie przeprowadzono siew ozimin.

Stan bydła i trzody chlewnej we wrześniu rb., w porównaniu z wrześniem 1952 r., przedstawiał się następująco: ilość krów osiągnęła 104%, owiec 112%, świń 99%.

Utworzone w 1952 r. i w pierwszej połowie 1953 r. produkcyjne spółdzielnie rolnicze umocniły się organizacyjnie i gospodarczo i wykonały wszystkie zadania. W spółdzielniach odbywa się obecnie rozdział naturalistów i gotówki.

W porównaniu z r. ub. skup kartofli osiągnął 123%, warzyw 126%, mięsa 113%, jaj 119%.

Stacje maszynowe i traktorowe podniosły wydajność swej pracy zarówno w gospodarstwach rolnych, jak współdzielonych. Stan taboru maszynowego i sprzętu w stacjach wzrósł w ciągu roku od 133 do 177%.

W dalszym ciągu powracają chłopci z Niemiec zachodnich.

W dziedzinie komunikacji koleje państwowe wykonały plan przewozu towarów w 100,4%, żegluga śródlądowa w 92%. Osiągnięcia poczty i łączności wyraziły się w 102%.

Inwestycje wzrosły w stosunku do II kwartału rb. na 112%, w budownictwie mieszkaniowym na 155%, w przemyśle lekkim na 207%. Ogół przedsięwziętych inwestycji podniósł się w tym czasie na 123%, w ministerstwie energetyki na 193%, w ministerstwie lekkiego przemysłu na 149%, w ministerstwie zdrowia na 150%. Plan przemysłu budowlanego wykonano w 104%, co oznacza wzrost z analogicznym okresem ub. r. na 119%.

W handlu zagranicznym i wewnętrznoniemieckim cały obrót towarowy podniósł się w porównaniu z r. ub. na 129%. Dzięki wspaniałomyślniej pomocy Związku Radzieckiego, która się wyraziła w udzieleniu kredytu w wysokości 485 miln. rubli, zwiększono import. Obroty handlowe ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej podniosły się w tym czasie w porównaniu z r. ub. na 136%, z Niemcami zachodnimi na 197%.

Obrót towarowy podniósł się w porównaniu z r. ub. na 114%, w tym w Organizacji Handlowej na 106%, w spółdzielniach spożywczych na 119%, w prywatnym handlu detalicznym na 114%.

Następnie komunikat podaje zestawienie procentowe wzrostu zaopatrzenia ludności w towary konsumpcyjne w porównaniu z r. ub.: mięsa i wyrobów mięsnych na 121%, mleka na 99,6, tłuszczów ogółem na 134, cukru na 138, skór na obuwie na 104, materiałów wełnianych na 118, mebli na 105, aparatów fotograficznych na 126.

Lepsze zaopatrzenie ludności w artykuły żywnościowe umożliwił import ze Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej. W porównaniu z II kwartałem br. import masła wzrósł na 434%, roślin oleistych na 296%, ryb i przetworów rybnych na 160%, jaj na 173%, bawełny na 111%, skóry na obuwie na 186%.

Do końca III kwartału spółdzielczość zorganizowała 700 wiejskich spółdzielni spożywczych, dzięki czemu zaopatrzenie ludności wiejskiej znacznie się poprawiło.

W dziedzinie kultury i zdrowia komunikat podaje, że dla dzieci kobiet pracujących utworzono w III kwartale 3761 miejsc w ogródkach dziecięcych, ochronkach, a 2508 nowych miejsc w żłobkach. W ten sposób ogólna liczba miejsc wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 20%.

Dla zapewnienia opieki nad dziećmi ludności wiejskiej urządzono dodatkowo w okresie zniw 1477 kolonii dziennych z 25 529 miejscami. W miejscowościach, w których istnieją produkcyjne spółdzielnie rolnicze, utworzono 826 ośrodków opieki nad dzieckiem.

W porównaniu z r. ub. wzrosła ilość studiujących na uniwersytetach i w wyższych uczelniach o 23%, na robotniczych i chłopskich wydziałach o 21%, w szkołach zawodowych o 16%, w instytutach pedagogicznych o 26%.

W gminach i miasteczkach młodzież otrzymała 410 nowych ośrodków młodzieżowych i sportowych.

Ogółem pod koniec III kwartału otwarto w przedsiębiorstwach 894 nowych ośrodków sanitarnych. W tym czasie otwarto 12 nowych ambulatoriów, tak że obecnie ogólna ich liczba wynosi 235.

Rząd republiki realizuje w szerokiej mierze środki zmierzające do podniesienia dobrobytu mas pracujących. Ich dochód realny podnosi się dzięki obniżce podatków i cen oraz dzięki podwyżce uposażeń. Świat pracy odpowiada na zarządzenia rządu masowym współzawodnictwem, zwiększaniem wydajności pracy i obniżaniem kosztów produkcji. Poli-

tyczny rozwój prowadzi do dalszego materialnego i kulturalnego podniesienia poziomu życia ludności.

Tymczasowy bilans „nowego kursu“.

Prasa i publicystyka republiki, nawiązując do komunikatu Głównego Urzędu Statystycznego, zwróciła nie tylko uwagę na stały wzrost i rozwój gospodarki, ale przede wszystkim na znaczne podniesienie się stopy życiowej ludności, jako wynik uchwały rządu w sprawach nowego kursu. Nowa obniżka cen wzbogaciła ludność o 540 miln. DM. Jest to już piętnasta obniżka cen od powstania Organizacji Handlowej. Obok tej obniżki wprowadzenie nowej, niższej stopy podatkowej podniosło — ogółem biorąc — dochód realny ludności w ciągu roku o trzy i pół miliarda DM. Ceny najważniejszych artykułów masowego i codziennego użycia spadły od 10 do 50%. Fachowcy obliczyli, że dzięki obniżce cen każdy może zakupić o 10% towarów więcej niż w okresie poprzednim. Roczna wartość obniżki cen wyraziła się sumą 700 milionów DM.

Bardzo poważną pomocą dla wszystkich pracujących w przedsiębiorstwach państwowych był dodatek gwiazdkowy, o którym zakomunikował osobiście masom pracującym NRD premier Grotewohl podczas przyjęcia delegacji pracujących kombinatu jego imienia. Dodatek ten zainicjowały związki zawodowe. Ogólna suma tego dodatku wyniosła 90 milionów DM. Na osobę wypadło od 10 do 40 DM.

NRD żyje sprawą nowego kursu. Podkreśla się bowiem powszechnie, że dotychczasowe wyniki nie wyłączają dalszych akcji i poważnych obowiązków całego świata pracy, wynikających z całkowitej realizacji wszystkich uchwał rządowych. W tym celu przyjął prez. Pieck delegację pracowników lekkiego przemysłu, od którego szczególnie zależy wykonanie uchwał w sprawie nowego kursu, zwłaszcza co do produkcji artykułów masowego i powszechnego użycia.

W tym samym celu przyjął prez. Pieck delegację pracowników handlu detalicznego. Omówiono sprawę lepszego zaopatrzenia ludności w towary. Podkreślono

szczególnie możliwości prywatnego handlu detalicznego, który w drugim półroczu 1953 r. otrzymał do rozprzedaży dodatkowo towarów wartości 2 miliardów DM.

Równoległe do tych poczynań zwrócono uwagę na rzemiosło. Prezydent izby rzemieślniczej Wielkiego Berlina podkreślił w *Tägliche Rundschau* potrzebę należytego zaopatrzenia rzemiosła w surowce.

Co do wsi minister handlu i zaopatrzenia stwierdził w *Tägliche Rundschau*, że zgodnie z planem w drugim półroczu 1953 r. oddano do dyspozycji prywatnemu handlowi na wsi towarów na łączną sumę 1,5 miliarda DM., a spółdzielniom wypożyczym na 100 milionów DM.

Równocześnie opracowane są dalsze szczegółowe wytyczne pracy, związane z realizacją uchwał rządu dotyczących nowego kursu. I tak ustala się wytyczne pracy dla ciężkiego przemysłu, zakładów terenowych i przedsiębiorstw państwowych, dla rzemiosła i przedsiębiorstw prywatnych. Na naradach roboczych, konferencjach i zjazdach oraz w wyprawach zwrócono uwagę m. in. na konieczność urozmaicenia asortymentu towarów, poprawy ich jakości, dostarczania lepszego surowca i w ogóle należytego zaopatrzenia materiałowego.

Jest rzeczą zrozumiałą, że sprawą nowego kursu najwięcej zainteresowały się związki zawodowe. Wytyczne dla tych celów ustalił sekretarz związków zawodowych w referacie, przedstawionym i omówionym na posiedzeniu zarządu głównego. Wytyczne te zawierają kilka zasad: dalszą walkę o jak najlepszą reprezentację interesów świata pracy, wzmocnienie klasy robotniczej i chłopstwa oraz realizację nowych zasad w pracy produkcyjnej. Zwrócono uwagę na sprawy socjalno-ubezpieczeniowe, uchwalono wzmoczenie wysiłków nad realizacją umów zbiorowych i w końcu podjęcie jeszcze mocniejszej akcji w zwalczaniu przerostów biurokratyzmu.

Władze radzieckie zwracają resztę zakładów przemysłowych. Dn. 30 października odbyło się w Berlinie posiedzenie mieszanej komisji radziecko-niemieckiej

w sprawie przygotowania zwrotu pozostałych 33 zakładów przemysłowych przez władze radzieckie, zgodnie z postanowieniami części II protokołu moskiewskiego z dnia 22 sierpnia rb.

W związku z tym odbyła się w Leuna Werke wielka konferencja prasowa. Spośród 33 zakładów przemysłowych, które z dniem 1 stycznia 1954 r. wrócić na własność NRD, najważniejsze właśnie są Leuna Werke im. Wälftra Ulbrichta. Sprawa ta wzbudziła powszechne zainteresowanie w całej republice demokratycznej. Leuna Werke bowiem to gigant przemysłu chemicznego zatrudniający 26 000 pracowników. Na samą odbudowę władze radzieckie wydały 150 milionów DM., a na gruntowne naprawy dodatkowo 50 milionów DM. Dziś produkcja tych zakładów jest wyższa niż przed wojną. Leuna Werke dostarczają 90% nawozów sztucznych dla rolnictwa NRD. Są one w stosunkach handlowych z 24 krajami. Z produkcji przeznaczanej na eksport zakłady wysyłają 80% do krajów bloku demokratycznego, a 20% do krajów kapitalistycznych. Rzeczą godną uwagi jest fakt, że od 1947 r. wydano w Leuna Werke 76 milionów DM. na ochronę pracy, przeszkolenie pracowników oraz na opiekę zdrowotną.

Pięć lat gospodarki demokratycznego Berlina. Dn. 30 listopada 1948 r. powołano do życia demokratyczny magistrat Berlina. W związku z 5 rocznicą, którą uroczystie obchodzono nie tylko w samym Berlinie, ale i w całej republice demokratycznej, ukazał się szereg sprawozdań ilustrujących dorobek gospodarczy demokratycznej części miasta. O rozmachu jej odbudowy świadczą następujące liczby: gdy w 1948 r. było do usunięcia 15 milionów m³ gruzu, to pod koniec br. pozostało do usunięcia już tylko 5 milionów m³. Oświetlenie ulic zapewniła 27 380 lamp elektrycznych i 24 400 lamp gazowych (w 1948 r. 10 343 i 5 520). W zakresie zdrowia uruchomiono 21 poliklinik (w 1948 r. była tylko jedna). W dziedzinie komunikacji znajduje się w ruchu 772 wozów tramwajowych i 130 autobusów i trolejbusów (w 1948 r. było

tylko 355 wozów tramwajowych). Uruchomiono i na nowo pobudowano 123 różnego rodzaju ośrodki sportowe (w 1948 r. były tylko dwa ośrodki). Demokratyczny Berlin posiada także własne gospodarstwa rolne. Pogłowie trzody i bydła w tych gospodarstwach wynosi dziesiątki tysięcy sztuk (w 1948 r. było zaledwie kilka tysięcy sztuk). Na urządzenia gospodarze tych gospodarstw rolnych oraz na budownictwo mieszkaniowe dla pracowników wydano w samym tylko 1953 r. cztery i ćwierć miliona DM.

Równolegle do technicznej odbudowy demokratycznego Berlina rozwijała się produkcja przemysłowa miejscowych zakładów. Osiągnęła ona 145% stanu produkcji w 1936 r. Od 1948 r. dochód realny w demokratycznym Berlinie podniósł się o 48%. W tej części miasta nie ma bezrobotnych. W samym tylko przemyśle, handlu i rzemiośle zwiększono w ostatnich latach ilość miejsc pracy o 13,4%.

Od 1949 r. rozwija się w demokratycznym Berlinie planowo zamierzona akcja budowy mieszkań, ujęta w ogólny plan odbudowy. Szczytowym osiągnięciem w obecnym stadium realizacji tego planu jest Aleja Stalina.

Co do opieki socjalnej, to w sezonie urlopowym rb. 56 000 robotników skorzystało z wczasów, a 122 000 dzieci spędziło wakacje na wsi. Od 1949 r. pobudowano 19 szkół. Obecnie jest w mieście 386 różnego rodzaju ośrodków opieki i wychowania, mogących pomieścić 19 885 dzieci.

Jest rzeczą zrozumiałą, że powyższe dane statystyczne, które tylko w części obrazują proces odbudowy i rozbudowy demokratycznego Berlina, konfrontuje się w sprawozdaniach z sytuacją panującą w zachodnim sektorze miasta. W tych porównaniach zwrócono uwagę przede wszystkim na widoczne tam zaniedbania w odbudowie. Produkcja bowiem przemysłowa w zachodniej strefie miasta osiągnęła zaledwie połowę stanu produkcji z 1936 r., przy czym głównie odbudowuje się przemysł wojenny. Zwraca się też uwagę i ilustruje liczbami stan

bezrobocia. Wg oficjalnych danych liczba bezrobotnych wynosi w Berlinie zachodnim 222 000 osób. W Berlinie zachodnim nie wykazano też troski o pracowników. W porównaniu z sukcesami w tej dziedzinie demokratycznego Berlina zaniedbania te szczególnie się uwydatniają. W wypowiedziach przedstawicieli wschodniego Berlina z okazji rocznicy nie pominięto oczywiście zagadnień natury politycznej, przy czym wskazywano na przyczyny podziału miasta i smutne skutki tego podziału.

Współpraca między wschodnią i zachodnią częścią Niemiec i stosunki gospodarcze w Niemczech zachodnich w oświadczeniu rządu NRD. Dn. 25 listopada 1953 roku Walter Ulbricht złożył w Izbie Ludowej oświadczenie rządowe na temat ogólnych zagadnień politycznych, w szczególności zaś w sprawie Niemiec zachodnich. Z zagadnień gospodarczych Ulbricht omówił 2 dziedziny: sprawę współpracy gospodarczej NRD z Niemcami zachodnimi oraz sytuację gospodarczą w Niemczech zachodnich.

Co do pierwszej dziedziny Ulbricht wysunął dwie propozycje, mianowicie podjęcia rozmów w sprawie ułatwienia i rozszerzenia handlu międzystrefowego i uregulowania komunikacji międzystrefowej. Wspominając dotychczasowe utrudnienia w handlu wywołane przez rząd boński, Ulbricht powiedział, że zniknęłyby one, gdyby w układach chodziło o wolny i niezależny handel wewnątrzniemiecki, który by służył dla pokojowej odbudowy Niemieckiej Republiki Demokratycznej i dla interesów ludności w Niemczech zachodnich. NRD gotowa jest spełnić rolę pośrednika pomiędzy krajami demokracji ludowej a Niemcami zachodnimi, co by zapewniło im wyjątkowy wzrost obrotów handlowych. Gdyby do takich rozmów doszło, poważne gałęzie zachodnio-niemieckiego przemysłu znalazłyby drogę wyjścia z krytycznej sytuacji. W ten też sposób poprawiłyby się znacznie sytuację na rynku pracy w Niemczech zachodnich.

Następnie Ulbricht podkreślił gotowość NRD do podjęcia natychmiastowych roz-

mów w sprawie uregulowania ruchu pasażerskiego pomiędzy wschodnimi a zachodnimi Niemcami. Nie jest to tylko zagadnienie techniczne, powiedział Ulbricht, ale i polityczne, a to w związku z prowadzeniem przez Adenauera zimnej wojny.

Co do sytuacji gospodarczej w Niemczech zachodnich, Ulbricht zwrócił uwagę na dwa zagadnienia, mianowicie na sprawę reparacji i na stosunki panujące w rolnictwie. Przypomniał na wstępie sprawę propozycji rządu radzieckiego do mocarstw zachodnich o zmniejszenie ciężarów okupacji do wysokości 5% obu budżetów Niemiec; potem zaznaczył, że propozycje rządu radzieckiego zostały zrealizowane w Niemieckiej Republice Demokratycznej; dalej oświadczył, że NRD zwróciła się do mocarstw zachodnich okupujących Niemcy zachodnie w tej sprawie. Niestety, rząd NRD nie otrzymał jeszcze odpowiedzi. Podobnie rząd NRD zwrócił się w tej sprawie do rządu bońskiego.

W samym tylko 1953 r. wydano z budżetu Niemiec zachodnich 34,5 % ze wszystkich jego przychodów na koszty okupacyjne. Jest to 9,6 miliardów marek; z tej sumy wypadałoby na każdą rodzinę w Niemczech zachodnich 800 marek rocznie. Ponadto Niemcy zachodnie obciąża dług państwowy w wysokości 7,5 miliardów marek na rzecz mocarstw zachodnich. Jest rzeczą zrozumiałą, że likwidacja kosztów okupacyjnych podniosłaby poważnie poziom życia ludności tej części Niemiec.

Wreszcie Ulbricht zilustrował stan rzeczy panujący w rolnictwie na zachodzie Niemiec: oto 700 tys. ha ziemi ornej i lasów znajduje się pod dyspozycją wojsk okupacyjnych. Na tych obszarach mogłoby się utrzymać 80 tys. średniorolnych gospodarzy. Zadłużenie rolnictwa wzrosło z 2,48 miliardów marek w 1948 roku na 6 miliardów w rb. Najgorszym jest jednak plan, aby z 14 milionów hektarów ziemi ornej przeznaczyć 7 milionów na rozdział i w ten sposób utworzyć gospodarstwa rolne ponad 20-hektarowe. Plan ten godzi w małorolnych i średniorolnych; istnieje bowiem

niebezpieczeństwo zmuszenia ich do sprzedania czy wydzierżawienia swej ziemi i gospodarstw. Ulbricht podkreślił, że nie trzeba żadnego rozdziału ziemi małorolnych i średniorolnych, ale należy podzielić 14 414 posiadłości zachodniemieckich wielkich agrariuszy, którzy dysponują 6 milionami hektarów. Ulbricht podkreślił z całą mocą, że republika gotowa jest przyjąć pozbawionych ziemi chłopów w Niemczech zachodnich i udzielić im ziemi u siebie.

Konferencja prasowa rządu republiki w sprawie ciężarów gospodarczych nałożonych przez mocarstwa zachodnie na Niemcy zachodnie. Pod koniec listopada odbyła się w Berlinie konferencja prasowa zorganizowana przez rząd NRD, na której referowano sprawę kosztów okupacyjnych Niemiec zachodnich, strat majątkowych, poniesionych przez naród niemiecki, zadłużenia rządu bońskiego i sprawę przechodzenia majątku narodowego w obce ręce. Konferencja ta była właściwym uzupełnieniem akcji rządu w związku z wystosowaniem listu do rządu bońskiego i oświadczeniem złożonym w Izbie Ludowej przez Ulbrichta. Prasa i publicystyka NRD systematycznie informuje opinię o stosunkach panujących w Niemczech zachodnich. W ostatnich miesiącach ilość relacji o stanie tamtejszej gospodarki znacznie wzrosła. Zwracając szczególną uwagę na treść referatu, który był przedmiotem konferencji, ujmijmy ogół problemów gospodarczych Niemiec zachodnich, omówionych w prasie i publicystyce NRD.

Referent, prof. Albert Norden, stwierdził, że sprawa nałożonych przez mocarstwa zachodnie ciężarów gospodarczych na Niemcy zachodnie jest jednym z najistotniejszych zagadnień Niemiec. Gdyby ciężary te odjąć, każda rodzina niemiecka mogłaby podnieść w miesiącu swe dochody o 70 marek. Rząd radziecki od 1949 r. stale zmniejszał ciężary okupacji; stanowiły one wówczas 12% budżetu NRD, a dziś już tylko 5%, natomiast w Niemczech zachodnich nie nastąpiła w tym względzie żadna zmiana.

Według oficjalnych zachodniemieckich danych koszty okupacyjne Niemiec zachodnich wyniosły do końca 1953 r. 54 miliardy marek. Suma ta jednak nie odzwierciedla rzeczywistości, ponieważ m. i. nie uwzględnia kosztów wynikających z użytkowania przez władze okupacyjne urzędów komunikacyjnych, administracyjnych i wydanych przez nie tzw. Militärmarknoten. Gdyby zebrać razem te sumy, wtedy by się okazało, że koszty, powstałe w związku z okupacją, wynoszą łącznie, licząc od 1945 roku, bardzo poważną sumę, mianowicie 68 miliardów marek.

Do innego rodzaju strat poniesionych przez Niemcy zaliczyć należy demontaż. Wartość demontażu przeprowadzonego w strefie francuskiej, rząd boński obliczył na sumę półtora miliarda marek, a w strefie angielskiej i amerykańskiej na 5 miliardów marek. W wartościach tych jednak nie uwzględniono kosztów demontażu, tak że wartość demontażu wyraża się w rzeczywistości sumą 10 miliardów marek. Z tego porównania okazuje się, że wartość demontażu w dawnej strefie radzieckiej przedstawia znikomy ułamek w stosunku do liczb dotyczących Niemiec zachodnich.

Dalszą rzeczywistą stratą Niemiec jest zajęcie przez zachodnie mocarstwa 220 ton niemieckiego złota, co stanowi wartość półtora miliarda marek, następnie zatrzymanie przez te mocarstwa papierów wartościowych, ogłoszonych i nie ogłoszonych patentów. Wartość ich sami Amerykanie obliczyli na sumę 5 miliardów dolarów. Do dalszych strat gospodarczych Niemiec zachodnich zaliczyć należy eksport przymusowy; tu sumy strat wynoszą znowu miliardy. Gdyby zliczyć wszystko, okazałoby się, że ogólne straty Niemiec zachodnich sięgają sumy 145 miliardów marek.

Innym z kolei zagadnieniem jest sprawa długów. Dotyczą one już przyszłości. Rząd boński sam uznał ich wysokość w sumie 12,5 miliardów marek. Do tego dochodzą jeszcze długi powojenne, w tym z tytułu tzw. pomocy marszałowskiej suma 7,5 miliarda marek. Poszczególne mocarstwa zachodnie zgłosiły zresztą własne

pretensje. W ten sposób ogólna suma wojennych i powojennych długów Niemiec wynosi mniej więcej 56,5 miliardów marek.

Przy uwzględnieniu wszystkich należności zagranicy okaże się, że Niemcy zachodnie zobowiązane są do świadczeń w wysokości 72 miliardów marek, a roczna suma spłat sięga 10,6 do 10,7 miliardów marek.

Gdyby zanulować reparacje, długi powojenne i koszty okupacyjne, Niemcy zachodnie stałyby się bogatsze o 21 miliardów marek.

W całości obrazu gospodarczej sytuacji Niemiec zachodnich uwzględnić należy jeszcze jeden moment, mianowicie bardzo poważne niebezpieczeństwo suczoziemczenia przemysłu. Wpływy obcego kapitału w gospodarce Niemiec zachodnich wyrażają się dziś udziałem wartości 4,5 miliarda marek. Główna

winę ponoszą w tym oczywiście kapitałiści niemieccy, którzy wyprzedają obcym majątek narodowy. Tak np. jedna czwarta wszystkich towarzystw górniczych w Niemczech zachodnich znalazła się już w rękach obcego kapitału finansowego. W obcych rękach znajduje się także prawie 30% produkcji staliowej. Podobnie ma się rzecz z produkcją samochodów.

Prof. Norden, kończąc przegląd sytuacji gospodarczej Niemiec zachodnich, stwierdził, że trzeba stanowczo skończyć z tym systemem pozbawiania Niemiec dóbr materialnych. Sytuacja w Niemczech zachodnich godzi w morale i interesy narodu niemieckiego. Droga, którą wybrała pokojowa republika demokratyczna, jest zarazem wskazaniem, jak należy działać, aby Niemcy były niezależne i gospodarczo samodzielne.

Edward Serwański

ZYCIE KULTURALNE

O **jedność kulturalną** całych Niemiec. W oświadczeniu rządowym, złożonym dn. 25 listopada rb. w Izbie Ludowej, obok zagadnień politycznych i gospodarczych, pełniący obowiązki premiera W. Ulbricht przedstawił również sprawy z dziedziny kultury. Wystąpił on „przeciwko truciźnie propagandy rewanżu i militarystyki w Niemczech zachodnich“, jak określiło wystąpienie Ulbrichta *Neues Deutschland*. Filmy, czasopisma i książki przepełnione są propagandą wojny i rewanżu. Do głosu doszli znowu ci sami pisarze, którzy jak Beumelberg, Dwinger, Jünger, Gerhard Schumann, Hans Grimm, Blunk, Assmann, działali za czasów hitlerowskich. W twórczości ich powtarzają się idee wojny zaborczej i teorii rasy panów. W Niemczech adenaurowskich ukazuje się cała seria wydawnictw książkowych wychwalających Hitlera za jego wojny zaborcze. Wzrasta ilość czasopism o typie wojskowym, których zadaniem jest wychowywanie młodzieży w duchu militarystyki. Wznowił przedwojenną agitację rasista i propagator sterylizacji, Günther. Młodzieży na-

rzuca się, jak za czasów Hitlera, lekturę Hansa Grimma, autora książki „Volk ohne Raum“. Utworzony niedawno temu przy rządzie bońskim wydział „Reportage-Film“ zajmuje się krzewieniem militarystyki.

Wicepremier Ulbricht nie poprzestał na przedstawieniu tego stanu rzeczy, lecz wystąpił w imieniu rządu NRD do rządu bońskiego z propozycją zawarcia umowy w sprawie swobodnego kolportowania literatury humanistycznej i zwalczającej militarystykę na terytorium całych Niemiec. Dotyczyłoby to książek, czasopism i filmów. W tej dziedzinie proponuje się tylko jedno ograniczenie: a mianowicie zakaz rozpowszechniania przestępczej literatury wojennej (por. wyż. Życie Polityczne).

Dla dokładnego ustalenia pojęcia przestępczej literatury wojennej Ulbricht w imieniu rządu NRD wysuwa myśl powołania ogólnoniemieckiego gremium wybitnych humanistycznych pisarzy, wydawców, artystów i naukowców. Ciało tego rodzaju byłoby uprawnione do po-